

ПРОЛОГ

Шест месеца по-рано...

Вечерният здрач пъплеше откъм морето и разплискваше огнените вълни на залеза по тюлените облаци на ноемврийското небе. Няколко гарвана кръжаха над последните къщи от селото с гръмогласен грак и сякаш се надпреварваха в опитите си да изкълват разбуждащата се на хоризонта вечерница. Застлал улиците с пъстри черги от есенни листа, вятърът притихваше в шепите на нощта и вековните дъбове в далечината се издигаха безмълвни и покорни.

На мегдана на селото кипеше оживление и гюрлутията от пивницата багреше идиличната селска тишина с краските на еуфоричните си изблици – прелитаха подвиквания за наздравници, разливаше се дружен смях или ехтеше песен от опиянени гласове. Хора идваха и си отиваха, недоспали и бледи, с грохнали от умора тела, но с внезапно бликнала от очите им надежда, че всичко добро в живота тепърва предстои. Зажаднели за душевни откровения, някои от мъжете се настаняваха в кръчмата и люскаха юзче подир юзче, за да разпрегнат нищетата от душите си поне за една нощ. Други оставаха навън да си говорят наред борчетата, между които се спотайваше олющената сграда, в която освен пивницата и бакалницата също така се помещаваше и канцеларията на кметското наместничество.

Тясна пътечка отвеждаше от ниската постройка, през една баирчинка, нагоре до главния път, който сечеше селото на две половини. Погледната от пивницата, черната карета на румънската жандармерия се изрязваше на фона на розовото сияние като заседнал на небосклона гръмоносен облак. Обгрижван от преданите си голобради капрала, охраненият румънския поручик пръскаше натежалите си от власт слова в раздумка с изправен до него мъж на възраст, който, заметнал балтона си, смучеше лула и кимаше към събеседника си в знак на съгласие с казаното. Румънският на възрастния мъж на моменти звучеше съвсем нелепо и младите войничета скришом се подсмиваха изпод едвам поболите си мустачки. Намиращ се в разгара на прекрасното си настроение, гръмнеше ли смехът на поручика, било то за подхвърлена закачка или просто за да се надсмее над света под краката си, капралите мигом му подгласяха с угодническите си гласчета.

Когато изляха общите си приказки, поручикът даде знак каретата да продължи по маршрута си и без да отдава и капка внимание на сбралите се под пътя хора, пак се захвана да упражнява арогантния си смях за сметка на прегракналите войнишки гърла.

– *Ла реведèре, дòмнилор!*¹

Възрастният мъж подвикна зад черната кола, махна с ръка и се отправи надолу към крчмата, обвит от раздърпани кълба тютюнев кадеж. Не само заостреният му и подсухан мустак, но и крачката му изглеждаше господарска – широка и важна, крачка на човек, чиято дума си тежеше на мястото. В прикованите у него хорски погледи се четеше благодарност и уважение, но в разширените им зениците се таеше онази тлееща жаравя, която всякога избуяваше в пламъци от страх към ръката, която ги храни.

– Гино, Първане – подвикна наметнатият с балтона мъж. – А връйте, бре. Връйте навътре да си вземете парата.

Щом влезе в пивницата наред глъчката и пушилката от нахапани от ракията думи, той се запъти към масата в дъното зад бумтящата печка. Седна на стола с попъшкване, сложи си очилата и взе в ръцете си един подвързан с изтъняла по ъглите кожа тефтер, чиито корици стояха склопени с помощта на широк мърляв ластик. Отвори го, погледна над рамките на очилата си, за да види кой стои пред него, и след като придърпа газената лампа по-близо до себе си, завря нос по разкривените редове на мазните му страници. Пръстът му се спря на едно нечетливо изписано име и докато устата му раздробяваше някакви цифри, ръката му отметна капака на жълтото сандъче, което стоеше на стола до него.

– Бай Стувяне – провикна се междуременно към тезгяха той. – Не видиш ли, че хората жедни, бре. Я им сипи по една от оназ пивката, от бардачката сливовица. Нега чорбаджията ще га плаща.

Наеха се мъжки гласове и отвред полетяха залпове с наздрависи, а бай Стоян едва смогваше да разсипва огнената течност и навреме да потушава пожара в гърлата на клиентите си. Някои вече дотам се бяха почерпили, че изпадаха в ожесточен спор, та даже и до лични нападки се достигаше, кой да заплати следващата ракия. Размахваха пред изцъклените очи на крчмаря изкараните си с пот на челото пари като манифест за обявяване на независимост и никой не кандисваше да отстъпи реда си.

---

¹ Довиждане, господа! (рум.). Б.а.

Глътка подир глътка времето се точеше през гърлата на празните бутилки и най-неусетно удари полунощ, а врявата от пивницата продължаваше да разлайва кучетата от най-близките къщи. Един върлинест мъж с широки скули и натежали за сън клепачи стана от масата до вратата, наметна шаячното си палто и излезе навън, където неколцина мъже доизточваха полузаспалите си мисли и един през друг зейваха челюсти в лениви прозевки. Мъжът се загърна и подхвана по баирчето нагоре, след което пресече централния път и се шмугна в една от преките.

Няколко тлъсти облака току притулиха изтънялата месечина и улицата тънеше в гъст, мастилен мрак. Вече далеч от пивницата, тишината го обгърна в хладната си прегръдка и само подритването на камъчетата пред краката му издаваше отчетлив звук. Малко преди разклона в края на улицата той се препъна в нещо и когато се спря от набраната инерция, иззад гърба му долетя неясен тропот – като да бяха човешки стъпки, нагазили връз нападалите сухи съчки от дърветата, които протягаха клони над оградите до пътя. Мъжът присви очи, поогледа раздърпаните сенки зад себе си за нечие чуждо присъствие и след като нищо повече не помръдна и не се долови ни шум, сви покрай бозлука и пое на север, нагоре по крайната улица на селото, която отвеждаше до каменните дувари на чифлика.

Миг по-късно мрачовата зад гърба му безшумно се разкъса и една призрачна фигура със смътни очертания го последва с тихи стъпки в потайната нощ.